

פרשת נח

כשאדם מתקדש הוא משפיע קדושה על כל סביבתו ועל כל הסובב אותו

רש"י כתב: אפילו בהמות השתנו דרכיהם לרעה. אנו רואים שאדם יכול להשפיע טובה או רעה על סביבתו. בעלי חיים הסובבים אותו מושפעים ממעשיו, וכל שכן בקדושה אדם משפיע קדושה על הסובב אותו עד שאפילו בהמות מגיעים למדרגת קדושה יותר גבוהה מבני אדם **וכמו שמובא במסכת שבת דף קיב:** אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים ולא חמורו של רבי פינחס בן יאיר דהיינו שרבי פנחס קידש את חמורו לדרגה מאד גבוהה מאד

כפי שמוספר בתלמוד ירושלמי (מסכת דמאי דף ט. ד.) חמורו של ר' פינחס בן יאיר גובש, הייתה אצל הגנבים שלושה ימים ולא טעמה כלום מהם, לאחר שלושה ימים נמלכו הגנבים להחזירה לאדונה שלא תמות ותסריח להם את המערה הוציאו את החמור, הלכה החמור ועמדה בפתח הדלת של רבי פינחס בן יאיר והיתה נוערת, אמר להם רבי פינחס תפתחו לעלובה זו ששלושה ימים לא טעמה כלום, פתח לה ונכנסה אמר לה תנו לחמור לאכול, נתנו לפניו שעורים ולא צרתה לאכול (אחרי צום של שלושה ימים), אמרו לו, רבי היא לא רוצה לאכול חמור להם עשירתם את הדמאי (דמאי הם פירות שיש חמש שלא עשירו אותם ותיקנו חכמים לעשרם) שנתנם לה, אמרו לו הרי למדת אותנו שמאכל לבהמה אין צריך לעשר דמאי אמר מה נעשה לעלובה זו שמחמירה על עצמה מאד הפרישו מעשר מהדמאי ואכלה) וכן הסיפור מובא בירושלמי שקלים דף יג.)

וכן מוספר במסכת אבות דרבי נתן פרק ח: כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן היו חסידות. אמרו גמלוני של אברהם ואבינו לא נכנסו לבית שיש בו עי"א עבודת אלילים שאמר ואבינו פניתי הבית ומקום לגמלי (בראשית כ"ד ל"א) ואנכי פניתי את הבית מתרפים. ומה ת"ל ומקום לגמלים מלמד שלא נכנסו לבית לבן הארמי עד שפנו כל העי"א מפניהם:

מעשה בחמורו של רבי חנינא בן דוסא שגנבוהו לסטים וחבשו את החמור בחצר והניחו לו תבן ושעורים ומים ולא היה אוכל ושותה. אמרו למה אנו מניחין אותו שימות ויבאיש לנו את החצר. עמדו ופתחו לה את הדלת והוציאוה והיתה מנהקת והולכת עד שהגיעה אצל רבי חנינא בן דוסא. כיון שהגיעה אצלו בנהו בנו קולה א"ל אבא דומה קולה לקול בהמתנו אמר לו בני פתח לה את הדלת שכבר מתה ברעב. עמד ופתח [את] הדלת והניח לה תבן ושעורים ומים והיתה אוכלת ושותה. לפיכך אמרו כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן חסידות כמותן:

כותב התורה תמימה (בראשית פרק כד אות (לא) ד"ה ומקום לגמלים - מלמד שלא נכנסו הגמלים עד שפינו כל העבודת כוכבים מפניהם לא כתוב שלא הכניסם אלא של נכנסו, מעצמם לא רצו להיכנס שקדושתו של אברהם אבינו השפיעה על הגמלים שידעו לזהות בית שיש בו עבודה זרה ולא להיכנס בו **מוספר** על החתם סופר שהתקשה מאד ברמב"ם, אחד התלמידים אמר אולי הרמב"ם טעה, מיד אמר החתם סופר אתה חמור, התלמיד נבהל והרב שוב פעם אמר גמרא מפורשת שאתה חמור, נבהל התלמיד יותר והסביר החת"ם סופר, כתוב בגמרא לעיל אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם וכי, אם הנך מחשב את הראשונים את הרמב"ם כמלאכים שאינם טועים, אזי אתה בן-אדם אבל אם אתה אומר שהרמב"ם טעה והוא אינו מלאך אלא בן אדם אם כן אתה חמור

מובא בהלכה (בהלכות עולם פרשת מטות שנה שניה הלכות טבילת כלים) שגר שנתגייר אין צריך להטביל את כליו שכיון שטבל עולה הטבילה גם לכלים היינו שקדושת הרב שהתגייר משפיעה גם על כליו וממלא אינם צריכים טבילה (כפי שמובא במסכת ביצה שהבהמה והכלים לגבי איסור תחומין הרי היא כרגלי הבעלים ולמקום שמותר לו ללכת מותר לקחת את הבהמה וכלים ולמקום שאסור לו ללכת מחוץ לתחום אסור לקחת את הבהמה והכלים למקום זה) **הגמרא במסכת ברכות** פרק שביעי אומרת שלושה תכיפות הם ואחד מהם תכף לתלמיד חכם ברכה שהמארח תלמיד חכם בתוך ביתו מיד רואה ברכה שתלמיד חכם משפיע קדושה לכל הסובבים אותו

מוספר על שייך ערבי שהיה מכשף גדול תהה ר' חיים ויטאל על קנקנו במה כוחו, וכשרק הגיע ר' חיים ויטאל לשערי העיר שנמצא שם השייך מידי יצא לקראתו השייך ואמר לו שהיה לי שד שהייתי עושה עימו כשפים כשהרב רק בא לשערי העיר השד ברח מהקדושה של הרב היינו שעצם הגעתו של הרב מסלקת את הטומאה.

מבואר בספרים הקדושים שאם אדם מגיע לדרגת קדושה במקום מסויים גם כשאדם לא נמצא שם הרשימו [הרושם] של הקדושה תמיד נשאר אפילו בגד שעשה עימו מצוה הבגד מתקדש. ולכן יש נוהגים להתעטף בבגד של רב גדול שכל ימיו הם רק לעבודת ה' גדולה לסגולה כיון שרושם תמיד נשאר מכיון שהקדושה נשארת בבגד לעולם

ספר שהודפס בקדושה כוחו גדול יותר ספר רבי אליהו לופיאן זצ"ל, **מעשה ברוח שפנינקה באדם אחי.** פאָשר רצו לַבְדוּק אַם אַכּוּ זְהוּ גִלְגוּל נְשָׁמָה אוּ סִתֵּם רוּחַ טְמֵאָה, הַיְחִיחוּ עַל רֹאשׁ הָאָדָם שֶׁבּוּ הַיְתֵה הָרוּחַ, "סֵפֶר הָהָר", שֶׁפָּדָה הָיָה מְקַבֵּל לַבְדוּק אֶת הַדְּבָר - שְׂאֵם תִּזְעַק הָרוּחַ בְּהַתְקַרֵּב אֵלָיָה סֵפֶר קְדוֹשׁ, הָרִי זֶה סִימּוֹן כִּי זְהוּ גִלְגוּל נְשָׁמָה. וְהִנֵּה פֶאָשֶׁר הַיְחִיחוּ אֶת "סֵפֶר הָהָר" הַקְדוֹשׁ עַל רֹאשׁ הָאָדָם הַהוּא, לֹא נִזְדַּעְזְעָה הָרוּחַ כֻּלָּל. הִלְכּוּ וְהִבִּיאוּ סֵפֶר זֶה מִדְּפִוס אַחֵר, וּמִיד זַעֲקָה וְרָעָשָׁה הָרוּחַ. פֶּאָשֶׁר שְׂאֵלוּ אֶת הָרוּחַ מִדְּוַע לֹא הִפְחִידָה הַסֵּפֶר הָרֵאשׁוֹן הָרִי גַם זֶה הָיָה "סֵפֶר הָהָר" הַקְדוֹשׁ. הַשִּׁיבָה הָרוּחַ: אַכּוּ הָיָה זֶה אוֹתוֹ הַסֵּפֶר, אִף הָרֵאשׁוֹן הַדְּפִס עַל יְדֵי מַחֲלָלֵי שְׂבָת, וְאֵלוּ הַשְּׂנֵי הַדְּפִס עַל יְדֵי אֲנָשִׁים יְרָאִים. אָמַר עַל זֶה רַבִּי אֱלִיָּהוּ: הָרִי לָנוּ שְׁנֵי סֵפָרִים זֵהִים בְּתוֹכָנָם וּבְצוּרָתָם, אֶלֶּא שֶׁהָאֶחָד הוֹכֵן בְּקִדְשָׁה, וְאֵלוּ שְׁנֵי חֲסֵרָה הַחֲכִנָּה הָאֵת. לְכַאֲרָה הָיָה נִדְמָה שְׂאֵיִן כֹּל הַבְּדִל בִּינֵיהֶם, עַד שֶׁבָּא הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה וּמִלְמַדְנוּ כְּמָה הַבְּדִל גְּדוֹל בִּינֵיהֶם, וְהַכֵּל בְּגִלְל הַשְּׂפָעַת הַפּוֹעֵל בְּנִפְעָל

ספר הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל: פעם לוייתי את דודי החיזון איש זצ"ל בטייל של בין ערבים (כפי שצאנו עליו הרופאים), באותו רחוב הקרוי היום על שמו. כשהגענו סמוך לבית העלמין "שומרי שבת" והמקום היה עדין מקוץ פרחים, עצר לפתע החיזון איש, ואמר לי: במקום זה עברו בני ישראל ושוחרו דברי תורה, אני מרגיש כאן קדושה יתרה... **באותה הזמננות הביא רבי חיים גם ראייה**, שלמוך תורה יתדי משפיע כבר היום על המקום שבו ילמדו. יש תוספתא המספרת, שפאָשֶׁר בָּא הַמַּלְאָךְ אֶל הַחֹשֶׁב וְאָמַר לוֹ "עֲתָה בְּאֵתֵי", צִיּוּהוּ הַמַּלְאָךְ לְקוּם עַל רַגְלָיו, כִּי בְּמִקוּם הַזֶּה עָתִיד לְעֲמוּד אֱלִישֶׁע וְהַרְבִּיץ תוֹרָה לְכָל־לְשָׂא, וְלָכֵן כָּבֵד עֲשׂוּ וְעֲשׂוּ קְדוּשָׁה נוֹרָאָה עַל הַמְּקוֹם (טובת דב"ט).

הגאון הרב פיינשטיין זצוק"ל **אני לומד תורה לשמה לא יתכן שיפגע הילד** סח הגאון הצדיק רבי משה ניישלוס זצ"ל, אבי"ד סקוריא, בהספדו על רבנו מרן פוסק הדור הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל: אדם הולך בגרנד סטריט בניו יורק, ולפתע רואה ילד רודף אחר חברו לתפסו. הלה פרץ בין המכוניות החונות וחצה את הכביש בריצה. הרודף מיהר אחריו, ורכב שהגיע במהירות פגע בו והעיפו למרחק כחמישה עשר מטרים, כשכיפתו פורחת באוויר. מיד התגודדו עוברים ושבים סביב הילד, והזעיקו אמבולנס. חשב אותו אדם: "געוואלד, ילד יהודי רחמנות!" נזכר שהוא ממש לפני בית רבנו, והלוא אמרו: "מי שיש חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים" (ב"ב קטז). מיהר ועלה ונקש בדלת. הדלת נפתחה על ידי רבנו. ראהו בחוורונו ובהילותו, ושאל: "מה קרה, על מה הבהלה?" ענה: "שני ילדים רצו - חצו את הכביש - מכונית פגעה באחד - מצב אנושי" - היכן? חקר רבנו. "פה, למטה, מתחת לבית!" והזעיקו אמבולנס: "יכן? יכן". "ליקהוהו לבית החולים. על מה הרעש?" "אבל הוא ילד יהודי!" קרא. "מי סיפר לך? אינו יהודי!" קבע רבנו. "במו עיני ראיתי את כיפתו עפה!" "לא היתה זו כיפתו", הפטיר רבנו, ושב לתלמודו. תמה, והחליט לחקור בדבר. מצא אדם שראה הכל מתחילה ועד סוף, וסיפר: ילד נכרי רדף אחרי ילד יהודי להכותו, וברח מפניו. הצליח לחצות את הכביש בשלום, ובתוך כך עפה כיפתו מראשו. השייגע רדף אחריו, ונפגע על ידי המכונית - ממש כדברי רבנו! אבל מהיכן ידע! רוח הקודש גלויה! עלה, וסיפר. רבנו לא התפעל. "לא נביא אני ולא בן נביא", אמר. "אבל אני לומד תורה בהתמדה ויגיעה, והתורה מגינה ומצילה. הבנתי, שלא יכול להיות שילד יהודי יפגע מתחת לביתו!" (קול התורה, ויגד משה)

הורה הצדיק רבי שלמאן מוצפי זצ"ל לבני ביתו: "הזהרו תמיד לגור בקרבת תלמיד חכם וצדיק, כדי שזכותו תגן עליכם. ואם יש בית הכנסת או ביהמ"ד בשכונתכם, זו זכות יותר גדולה, וביותר כאשר מוקף הבית במוסדות תורה. כאן החל רבי שלמאן מונה את הישיבות ובתי הכנסת הנמצאים מארבע רוחות ביתו, והסביר כי לא לחינם בחר בבית זה דירה עולמו של לגור בה

שבת שלום ומבורך

הרב עובדיה דאג אלמנה גם לאחר פטירתו

הסיפור נלקח מתוך ספריו של הרב צבי נקר. מספר שנים לפני פטירתו של מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל, נפטר יהודי מהעיר אלעד והשאיר אחריו אלמנה ויתומים. מטה לחמה של האלמנה נשבר תוך תקופה קצרה, והיא עמדה בפני שוקת שבורה, אין מי שיפרנס את הבית והיתומים וזעקים ללחם. בצר לה החליטה שהיא עושה מעשה. היא נסעה לביתו של מרן רבי עובדיה יוסף כדי לבקש ממנו עזרה. היא הגיעה לבית מרן בשעה עשר בלילה, אף שאין הרב מקבל בשעה כזו אמר הרב. היא אלמנה, תכניסו אותה מיד", ענה הרב. נכנסה האלמנה לביתו של מרן ופרצה על בעלה בבכי מר בפרה על בעלה שנפטר, ופוצה שנתרו ללא משענת ועל מטה לחמה שנשבר. מרן זצ"ל הזיל דמעות למשמע צרתה של האלמנה, והיא הוסיפה ואמרה: "כבוד הרב, לא באתי לכאן כדי לבקש ברכה, באתי לבקש עזרה, שהרב יחפש דרך לעזור לי."

כוונתה היתה, שמכיוון שהרב מעורב ומכיר ארגוני חסד, הוא ימליץ בפניהם יסייעו לה. אבל מרן זצ"ל אמר לה: "הסירי דאגה מליבך, אני אעזור לך כל חודש, אך אני מבקש שאף אחד לא ידע על כך. תבואי לפה כל חודש ותקבלי ממני מעטפה, אבל רק אני ואת יודעים מזה."

ואכן כך היה. האישה הייתה מגיעה פעם בחודש, ובני הבית לא ידעו למה הגיעה. היא הייתה נכנסת לרב, לוקחת את המעטפה ויוצאת. כך במשך שבע שנים.

זה היה ההסכם בינה לבין רבינו מרן הרב עובדיה יוסף. והנה בעונותינו הרבים נפטר מרן מאור ישראל זכר צדיק וקדוש לברכה, ויחד עם הבכי של כל עם ישראל בכתה גם האלמנה בכי קשה ועצוב, בכי כפול על הסתלקותו של גדול הדור, וגם שכעת הסתלק מי שעזר לה בכלכלת הבית.

עברו לה חמישה חודשים מפטירתו של מרן, והאישה הייתה במשבר כלכלי גדול. לאז חשבה לעצמה: אמנם מרן לא נמצא בין החיים, אבל שצדיקים במיתתם קרויים חיים. אני אלך לציון שלו ואתפלל להקב"ה שזכות מרן תעמוד לי והוא יעזור לי.

היא נסעה מאלעד לירושלים באוטובוס, הגיעה לקברו של מרן, ומיד פרצה בבכי. הדמעות שלה הרטיבו את המצבה של מרן, והיא לא יצאה משם עד שסיימה את כל ספר התהילים, למעלה משלוש שעות בדמעות ורתחות. לאחר מכן חזרה באוטובוס לביתה שבאלעד, הגיעה בשעות הערב עייפה וסחוסה נפשית וגופנית. היא מזהה לעצמה כוס מים והתיישה על הספה.

טרם הספיקה לשתות את המים ותרדמה נפלה עליה, והנה היא רואה את רבנו מרן הרב עובדיה זצוק"ל, והוא אומר לה: "בתי למה תבכי? כמו שעזרתי לך בחיי חיותי, כך גם עכשיו אני אעזור לך. הקשיבי לי. ביום חמישי הקרוב באולם בית ישראל בירושלים בשעה אחת בצהריים, תתקיימי ברית, בברית יהיה נוכח יהודי בשם שלום סעדון, לכי אליו ותגידי לו שהרב עובדיה שלח אותך, והוא יעזור לך. האלמנה התעוררה ואמרה לעצמה: חלמתי טב, חזיתי... אך חלומות שווים ידברו, הרי אין אדם חולם אלא מהרהורי לבו, הייתי כל היום בקבר של מרן, התפללתי שם וחשבתי עליו ולכן חלמתי עליו.

היא קראה קריאת שמע על המיטה, נכנסה לחדרה והלכה לישון. והנה היא חולמת את אותו חלום בפעם השנייה, וגם בחלום זה שוב פונה אליה מרן ואומר לה: "בתי, למה תבכי, כמו שעזרתי לך בחיי חיותי גם עכשיו אעזור לך. ביום חמישי הקרוב באולם בית ישראל בירושלים תתקיימי ברית מילה, יהיה שם יהודי בשם שלום סעדון, תלכי אליו ותגידי לו שהרב עובדיה שלח אותך, שיעזור לך."

היא התעוררה מהחלום, והפעם הבינה שאם חלמה את אותו חלום פעמיים, אז יש דברים בגו, יש פה איזה מסר. חשבה לעצמה: הרי אין לי מה להפסיד, אסע אפוא לירושלים. ביום חמישי נסעה לירושלים. ולאחר מאמץ רב והכוונה שביקשה מהעוברים ושבים הגיעה לאולם בית ישראל. היא הבחינה בכניסה לאולם שיש שילוט - חץ ימינה, בר מצוה. וחץ שמאלה, ברית מילה. היא נכנסה לאולם שבו אמורה להיות הברית והמתנה. לאט לאט הגיעו בני המשפחה, ההורים הצעירים עם התינוק, הציבור התאסף והברית החלה.

היא פנתה מעזרת הנשים לאחד האברכים ושאלה: "האם יש פה יהודי בשם שלום סעדון?" והאברך השיב לה: "כן, הנה הוא פה, האם את רוצה שאקרא לזו?". השיבה לו: "לא, הברית מתחילה עכשיו, אבל מיד לאחר הברית אני מבקשת שתקרא לו." ר' שלום סעדון, בצעירותו היה מעביר את השיעורים של מרן הרב עובדיה יוסף בלוויין. מרן זצ"ל בירך אותו שבזכות זיכוי הרבים שהוא עושה הקב"ה ישפיע עליו שפע כלכלי, [סתיימה הברית בשעה טובה, האברך ניגש לשלום סעדון ואמר לו שיש פה אישה שרוצה לדבר איתו. ר' שלום ניגש אליה ושאל למבוקשה. "תשמעי", אמרה לו האישה, "אתה בורדאי תחשוב שאני משוגעת או מדומיינת, אבל אני חייבת לומר לך את מה שיש לי בלב. אני אישה אלמנה, הרב עובדיה יוסף שלח אותי אליך כדי שתעזור לי..."

שלום סעדון שמע את הדברים, נפל והתעלף... נוצרה מהומה באולם, הגיע המוחל, הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת אור החיים. שלום סעדון התעורר והרב אלבז שאל אותו מה קרה. "שהרב ישמע מה שיש לאשה זו לומר", אמר ר' שלום הרב אלבז. ואכן האלמנה סיפרה בתמימות להרב אלבז את כל הסיפור מתחילתו ועד סופו. ואז הוסיף ר' שלום וסיפר לרב אלבז את החלק השני והמדהים של המעשה:

"אני לא קשור בכלל לברית הזאת, אני לא מבני המשפחה, אין לי שום קשר לאנשים פה. הרב עובדיה בא אלי השבוע בחלום ואמר לי: 'בני, ביום חמישי בשעה אחת בצהריים באולם בית ישראל בירושלים תיערך ברית מילה. תגיע לשם אישה אלמנה שתבקש ממך עזרה. אני מבקש ממך שתעזור לה.' ואז פנה שלום סעדון לאשה ושאל אותה: 'תגידי לי, כמה כסף הרב עובדיה נתן לך כל חודש?' היא אמרה לו: 'הרב היה נותן לי כל חודש ארבעת אלפים ש"ח. היה מפרש ממנה שאמרת ש"ח: 'אמר לה שלום סעדון: "מהיום תקבלי ממני כל חודש ארבעת אלפים ש"ח - ממרן, ועוד ארבעת אלפים ש"ח ממני." מי באר, נח תשי"ב. הובא ע"י הרב פנחס זרבי מכון 'למעשה'.

סיפר יהודי יקר שביטו התחתנה נולדה לה לאחר הנישואין בת אחת וכמה שנים אחר כך לא זכתה עוד לילדים היא הלכה לצינונו של הרב עובדיה בשנה לפטירת הרב והתפללה שם מעומק ליבה ואכן לאחר עשרה חודשים נפקדה בבן והברית נעשתה בשמחה רבה

הרב עובדיה אמר לו תקנה את הקרקע וכן חיתן את כל ילדיו עם דירות אני מכיר אישית יהודי שיש לו יותר משנים עשר ילדים, בלי עין הרע, מתוקים ונפלאים. ופלא עצום - לכל ילד שמתחתן הוא נותן דירה! הייתי מסוקרן לדעת, מהיכן יש לו כל כך הרבה כסף? הרי הוא אברך שיושב ולומד כל היום, הייתכן?! יום אחד הוא סיפר לי, כשהיה צעיר לימים הגיע אליו מישהו והציע לו לקנות שטח בבניין בית שמש ב-150,000 ש"ח. הוא שאל יזמנים מבני עניין בשוק הנדל"ן, ואמרו לו שמשמ לא כדאי לקנות בשום פנים ואופן. הוא הלך ושאל את הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל, והוא אמר לו: "תקנה, ותשב ותלמד, וזה יהיה לך לחתן את הילדים בכבוד." הוא קנה את השטח, וכל משפחתו ושכניו צחקו על 'העסקה הכושלת' שעשה. אך ברוך ה' עברו ימים ושנים, והמקום הזה עכשיו הוא רמת בית שמש! השטחים שקנה אז, שהיו יערות ועצים, הפכו לעיר ואם ישראל, וקבלנים נתנו לו דירות עבור השטח שמכר להם. כך הוא מחתן את ילדיו בכבוד ולומד תורה באהבה גדולה, כי ה' זן ומפרנס לכל ומשביע לכל חי רצון. [משכן שילה]

מכשיר ההקלטה שהיה בניגוד לרצונו של הרב התפוצץ באחד הימים רצה מרן זיע"א לומר בשיעורו דברים שלא רצה שישמעו לאוזני אנשים מחוץ למסגרת המצומצמת של שומעי לקחו, ועל כך ציוה אותם שיכבו את מכשירי ההקלטה, וצויה עליהם שלא יקלטו את דבריו. אולם חתום אחד ניסה להערים, והסתיר את מכשיר ההקלטה כשהוא פועל בתוך כיס חליפתו, מרן התחיל להשמיע את דבריו, והנה לפתע נשמע פיצוץ מתוך הכיס של אותו בחור. לתדהמת החבור והנוכחים, מכשיר ההקלטה שהוסתר בכיסו התנפץ לרסיסים קטנים, ופני החבור חפו. אז ראו הכל כי מן השמים עושים חפצו ורצונו של צדיק הדור

הרב התפלל והזוג חזר לחיות בשלום מקרה לא רגיל שבו זכה הרב משה יוסף אוברלנדר לחזות במופת של מרן זיע"א - אירע לפני כמה שנים, ומעשה שהיה כך היה: זוג מסוים שהגיע לבית דין בתביעת גירושין, נשלח על ידי בית הדין לבדוק אפשרות של שלום בית בניהם, בני הזוג הגיעו אל הרב אוברלנדר, המדובר היה בבן תורה אמיתי, אברך כמדורשו, אלא שזוגותו לקחה במחלה שכתוצאה ממנה היו צריכים להתגרש. לא נרבה בפרטים במקום שאין אנו רשאים, רק נאמר זאת: בסופו של תהליך ידוע חולי ומכאוב, רצוף עליות ומורדות בשלום הבית - הגיע הרגע הבלתי נמנע, אשר גם הרבנים שסייעו ביד המשפחה הרימו ידיים. כצעד אחרון, יצא אותו אברך אל ביתו של מרן פוסק הדור, כדי להודיע למרנו רבו על הצעד הקשה שהוא נאלץ לו בעל כורחו, כיון שכבר ניסו את כל הדרכים האחרות, והם לא הועילו במאומה. זיו פניו המאירות של מרן זיע"א הועם באותם רגעים שהאברך הרצה באוזניו את הקורה עמו בתקופה שחלפה, ואז... כשהגיע מרן זיע"א אל המסקנה הבלתי נמנעת, הוריד מרן את משקפיו ומעיניו הטהורות זלגו שלוש דמעות רותחות... אז קיבלו דברי הגמרא בסוף מסכת גיטין משמעות מיוחדת "מזבח מרודי עליו דמעות". אלא שלהפעתו של אותו אברך, אך יצא מן הקודש פנימה, ולפתע - בשורה, לא ניתן להרחיב בפרטים המלאים, אך מאותו רגע חל שינוי עצום במחלתה של האישה, ואותם גורמים שהשפיעו על המהלך שלה - נעלמו כמאלהים.

הביא כיבוד וברכות והדליק נרות לעילוי נשמת מרן ונושע

אני סופר סתי"ה המתגורר באשדוד, לפני למעלה משנה הזמיני אצלי מאן דהו ספר תורה מיוחד בגודל 30 ס"מ, כמובן שספר במידות כאלה אינו דבר שמוזמן בכל יום, העלות שלו יקרה, ומאידך גם המאמץ והאחריות בכתיבתו הינם מעבר למאמץ שיש בכתיבת ס"ת רגיל. עבדתי קשה מאוד על הס"ת, והנה זמן קצר לפני סיום כתיבתו הודיע לי הלקוח שאינו מעוניין בספר ועלי למצוא לקוח אחר... עבר חודש וחודשיים ועוד חודש ועוד חודשיים, פרסמתי בכל המקומות האפשריים, וכך חלפו ששה חודשים כשעדיין הספר מחכה לגואל. לנו, חשון תשפ"א, הדלקנו נרות לכבוד מרן, ביקשנו שזכותו תעמוד לנו, ולפתע נזכרתי שעדיין לא העברתי את כספי הכפרות שלי, למרות שבזמנו ביקשתי מידידי הרב אליהו כהן שליט"א מח"ס מעדני המלך (מתורתו של מרן זצ"ל) שיבוא לקחתם ולחלקם כראות עיניו, פרח הדבר מזכרון שנינו, עד ליום ההילולא של מרן, ומיד הודעתני לידידי הנ"ל שאני בא להעביר לו את הכסף.

אך לידידי הנ"ל היה רעיון אחר, "תקנה בסוף הזה עגונות ורוג'ל, בקבוקי קולה קרה ושתיה קלה ותביא הכל לכולל החידי"א לכבוד ההילולא של מרן, ודע לך כי מרן לא נשאר חייב למי שעושה לכבודו", תוך זמן קצר ערכתי את הקניה והבאתי הכל לכולל, הנחתי על השולחן עבור האברכים שיברכו לכבוד נשמת מרן, השארתי סכום נוסף ביד ר' אליהו וחזרתי לביתי. לפתע נזכרתי איך לא ביקשתי על הספר תורה שימכר?? ביקשתי מרעיייתי תחי' נרות נוספים, הדלקנו אותם כשפינו ממלמל תפילה שזוכה למכור כבר את הספר תורה שברשותי. לא חלפו עשר דקות ואני מקבל שיחה מאחד שרכש ממני סתי"ם לפני שנים רבות ומאז לא שמעתי ממנו, "שלום לך" הוא אומר "אני בציון של מרן, ופגשתי כאן ידד מברזיל שמחפש דחפיות ספר תורה 30 ס"מ מוכן, יש לך רעיון איך לעזור לו?" במשך דקות ארוכות עמדתי נדהם ללא יכולת להוציא מילה מהייתי בטוח שמישהו חומד לי לצון, אך הלה דחק בי שאעזור לו...עד שסוף סוף התעשתתי, סיפרתי לו בהתרגשות את מאורעות היום, ואמרתי לו עוד זה מדבר וזה בא ויאמר, יש לי בדיוק ספר תורה שמכחה רק לך: תוך שעות ספורות עבר הספר תורה לבעליו בתיווכו של מרן, ואם שחבתם שבזה נסתתה הסיפור, זהו שלא. כעבור כשבוע נכחנו עם קבוצת ידדים בקבר התנא רבי יוסי הגלילי, ושם עמדתי וסיפרתי להם את הסיפור הנ"ל, כולם התפעלו מצירוף המקרים הנדיר, אך למה שקרה בהמשך אף אחד לא התכוון, בעודנו שם צלצל הטלפון שלי ועל הקו היה הסוחר שהביא את הלקוח מברזיל, ובקשתו בפיו שאכתוב לו ספר כזה נוסף! החברים שהיו עמי שמעו את השיחה, ואם עד עכשיו היה מי שחשב שעירבתי דמיונות בסיפור בעת ראו כולם את חסדי ה' המופלאים ורחמי הגדולים עלינו! הודו לה' כי טוב! [מורשת מרן]

[א]בנטילת ידיים צריך שיתכוון הנוטל לנטילה המכשרת לאכילה, ולכן לא ייטול ידיו מקוף או מקטן פחות ממש שאין לו כוונה. לא יסיח דעתו משמירת ידיו זמן מרובה ואם הסיח דעתו אף על פי שאינו יודע שנגעו ידיו במקומות מטונפים עם כל זה צריך לחזור וליטול, באופן שצריך להיות משים דעתו וכוונתו על טהרת ידיו כל משך סעודתו, מפני שעיקר גירוש הסטרא אחרא היתה על ידי כוונתו, ולכן ראוי שלא יסיח דעתו מטהרה זו כל זמן שאוכל. גם התורה שנמשלה לאכילה ושתיה דכתב "לכו לחמו בלחמי ושתו בייך מסכת" הסח הדעת מזיק בה

[ב] שנוי מקום מעכב לברכה, לכן אם אכל פת במקום אחד ושינה מקום אכילתו לבית אחר ואפילו לא הניח אדם בשלחן, אם הסיח דעתו מלאכול יברך על דברים שאינם מחמת הסעודה, בין שאוכלם בבית השני בין שאוכלם במקומו הראשון לאחר שחזר אליו, אבל דברים הבאים מחמת הסעודה לא יברך עליהם בין בבית השני בין בבית הראשון ואף על פי שהסיח דעתו מלאכול:

וכל זה בעבר ושינה מקומו, אבל לכתחילה צריך לזיזוה שלא לעקור מסעודתו עד שיברך ברכת המזון, אפילו אם הניח מקצת חברים על השולחן:

וכל זה שלא היה בדתו כשברך המוציא לאכול במקום אחר אבל אם כשברך המוציא היה בדתו לגמור בבית אחר מותר לברך שם כמו הולכי דרכים שאוכלים דרך הילוכם ויושבים ומברכים במקום סיום אכילתם כיון שלכן נתכוונו מתחילה שלא לקבוע מקום לאכילתם במקום שברכו בו המוציא:

במה דברים אמורים שיותר לעקור ממקומו הראשון כשגומר סעודתו במקום השני, אבל אם הולך למקום ה' על דעת לחזור למקומו הראשון לגמור סעודתו אין זו עקירה אפילו לא הניח מקצת חברים, ומכל מקום אסור לעשות כן שמא ישכח מלחזור למקומו לברך, ולא התירו לעשות רק שהולך לבית אחר ואוכל שם, שכיון שאוכל שם, ודאי לא ישכח הברכה ולא שכוח שיקום וילך לדרכו בלא ברכה, ולכן אמרינן ודאי שיקום אחר אכילה מבית השני יחזור למקומו הראשון כדי לברך, ומכל מקום טוב שגם ככהאי גוונא יזחר לכתחלה להניח אחד על השלחן במקום הראשון כאשר הולך משם למקום השני, ואפילו אם לא נודמן לו אדם שיאכל עמו שם יניח אדם אחר אף על פי שלא אכל עמו שם: וכל זה כשהולך לדבר הרשות, או אפילו לדבר מצוה שאינה עוברת, אבל לצורך מצוה עוברת מותר לכתחילה כגון מצות ליהי וכיוצא, או להתפלל ביצור, ואפילו לא הניח מקצת חברים על השולחן[ה"ע] מותר לצאת גם לצורך מצווה שאינה עוברת[

[ג] מיני מזונות, יין, פירות משבעת המינים שברכתן האחרונה היא מעין שלש, דינם כפת לענין עקירת מקום שאסור לעקור ממקומו עד שיברך מעין שלוש, ולכן אף עמד ממקומו הראשון והלך לחצר אחרת אין עמידתו נחשבת גמר סעודתו אף על פי שהסיח דעתו מלאכול, מפני שצריך לחזור למקומו לברך ברכה אחרונה ולכן כשחזר ואוכל ושוהה אפילו במקום אחר על דעת סעודתו הראשונה הוא עושה לסיים סעודתו, וכל שכן אם חזר למקומו הראשון ואוכל שאין צריך לברך ברכה ראשונה, אפילו לא הניח מקצת חברים:

[ד] אוכלין ומשקין שברכתם האחרונה היא בורא נפשות רבות, רשאי לברך שלא במקום אכילה, לפיכך עמידתו ממקומו לילך זהו גמר סעודתו, וכשאוכל במקום השני צריך לברך ברכה ראשונה, ואף על גב דלא בירך ברכה אחרונה על אכילה במקום הראשון, ואפילו היה בדתו במקום הראשון ללכת למקום השני ולאכול שם עם כל זה מאחר ששינה מקומו מבית זה לבית אחר צריך לברך על מה שאוכל בבית השני, וכן אם אחר שהלך לבית השני חזר למקומו הראשון ואכל צריך לברך על מה שאוכל: ודווקא מבית לבית, אבל מחדר לחדר בבית אחד ודעתו מעיקרא לאכול בחדר ה' אין צריך לחזור ולברך, ואם לא היה בדתו מעיקרא לאכול בחדר ה' צריך לחזור ולברך ואפילו לא היה דעתו לאכול מעיקרא בחדר השני אם רואה מקום הראשון אינו חוזר ומברך, וכל שכן בחדר אחד ממינה לפינה דאינו חוזר ומברך אפילו לא היה דעתו מעיקרא על זאת, שיש תרתי לטיבותא שהם חדר אחד וגם רואה את מקומו הראשון, מיהו יש חולקים בזה וסבירא ליהו חדשיש שינוי אפילו מפינה לפינה אם לא היה דעתו לכך וכל שכן אם אין רואה מקום הראשון, לכן לכתחילה יזחר שלא לשנות כלל, וזה שכח צריך שימת לב [ה"ע] אפילו לא היה דעתו מעיקרא מחדר לחדר ולא רואה את מקומו הראשון לא יברך משום סב"ל ואם נכנס לשירותים יברך. מי שאכל פחות משיעור כזית, ויצא לחוץ וחזר, והשלים אכילתו לכזית, הכל מצטרף לחיוב ברכה אחרונה, ובלבד שלא שהה יותר משיעור אכילת פת מתחלת אכילתו עד סוף אכילתו.

[ה] כל שמברכין עליו ברכת מעין שלש דינם כפת, היינו דוקא כשאוכל כזית שנתחייב בברכה אחרונה אבל אם לא אכל כזית דינם הוי כדברים שברכה אחרונה שלהם בורא נפשות דאין טעונים ברכה אחרונה במקומו. אפילו אוכל מהם כזית אם מתחלה לא כיון לאכול במקום לאכילתו אלא אוזחם בידו את המיני מזונות או שאר פירות והולך בדרך הילוכם, בתוך הבית מחדר לחדר אין בזה דין שינוי מקום והוי זה מברך ברכה אחרונה במקום סיום אכילתו, שגם בפת נוהגים הולכי דרכים לאכול בדרך הילוכם ומברכים במקום סיום אכילתם, [ה"ע] אכל פת או מיני מזונות או פירות שבעת המינים ובאמצע אכילתו יצא חוץ לביתו וחזר למקומו הראשון וממשיך באכילתו אין צריך לחזור ולברך ומכל מקום אם חוזר ומברך יש לו על מי לסמוך [

[ו] מי שאכל פת או שאר דברים דברכתן מעין שלש שדינו שאינו רשאי לכתחילה לילך לגמור סעודתו במקום אחר קודם שיברך ברכה אחרונה, אם עבר על דעת חכמים ויצא ממקומו ולא בירך, בין אם יצא במזיד או בשוגג

יחזור למקומו ויברך אם אין המקום רחוק כל כך שיש חשש שעד שיחזור יתעורר המזון במעיו, ולאכול כזית פת במקום השני ויברך שם אין לעשות שנכנס בזה בספק בברכת המוציא, ויכול לתקן כך שיהיה אדם אחר אוכל כזית פת ויברך המוציא ויכוון לפטור אותו, ואם אי אפשר לו בכך צריך לחזור למקומו ויברך[ה"ע] בשוגג יכול לברך במקום שנמצא והמחמיר תבוא עליו ברכה ובפת הבאה בכיסנין והבטיל ממיני דגן וכל שכן מפירות שבעת המינים רשאי לברך ברכה אחרונה במקום אחר]: במה דברים אמורים שאפשר לו לחזור, אבל אם הולך בדרך ואין ממתניין לו, יצא אפילו במזיד ואין צריך לחזור מקומו, שהרי בדיעבד אם בירך משום שזכר קיימא מי דיצא בכל גוונא ושעת הדחק כדיעבד דמי, וכן נמי אם מקום הראשון שאכל בו אינו נקי ואי אפשר לו לנקותו, יכול לילך לחוץ ולברך אף על גב דאינו אוכל במקום ה', וגם בזה אם יודמן לו במקום השני אדם שיאכל ויברך ויחייב עליו הנחמה מה טוב ומה נעים:

[ז] אפילו מחמת סיבה קטנה מותר לעבור במקום אחד בתוך ד' אמות ולברך, שכל ד' אמות חשובים מקום אחד בכמה דברים אבל חוץ לארבע אמות אין לברך בשביל סיבה קטנה אלא דוקא בסיבה גדולה והכרח רב המכריחו על כך, והנהיר גם תוך ד' אמות תבא עליו ברכה:

[ח] הנצרך לנקביו בתוך סעודתו לא נחשב הפסק, ואין צריך לברך כשחוזר ואוכל, וגם ברכה של נטילת ידיים אין צריך לברך משום דיש פלוגתא בזה וסב"ל: ורק יזחרו ברכת על נטילת ידיים בלבד:

[ט] הפסיק בסעודה להתפלל אף על גב דלא חשיב הפסק לענין ברכה, מכל מקום יטול ידיו בלא ברכה דנטילת ידיים, משום שיש פלוגתא בזה

[י] אם אכל פירות בגן אחד והלך לן אחר צריך לחזור ולברך אפילו שמוכס, ואפילו אם כשברך היה דעתו על זה, והוא הדין בגן אחד אם לא היה דעתו מתחלה על הכל, צריך לברך על כל אילן ואילן הנמנך לאכול ממנו, ואפילו אכל במזרחה של תאנה ובא לאכול במערבה צריך לחזור ולברך אם לא היה דעתו מתחלה לכך, ולא דוקא מפירות הגן אלא כל שאוכל שם דברים שאינן צריכין ברכה במקומן דינא הכי: במה דברים אמורים כשהגן מוקף מחיצות, אבל אם אינו מוקף מחיצות אין דעתו מועלת לכל האילנות אלא הדבר תלוי ברואה את מקומו הראשון, שאם במקומו השני רואה מקומו הראשון אינו מברך, ואם אינו רואה הן מחמת ריחוק הן מחמת איזה הפסק שיש ביניהם הרי זה מברך, ואם אינו רואה כל מקומו אלא מקצתו מועיל, אם רואהו כשהוא עומד ואינו רואהו כשהוא יושב יש לעיין מה הדין והיכא דעומד ואוכל לא קמבעיא לן, אך מבעיא לן כשהוא יושב ואוכל ואינו רואהו, אי אמרינן כיון דאין יעמוד רואהו מהני, או שאולי לא מהני ואת"ל כיון דאם עמד היה רואה מהני, הנה אם היה עומד בתוך גומא ואינו רואהו, ספיקות אלו נסתפקא הגמרא לגבי רואה את ירושלים נשאה בספק והוא הדין כאן ולכן לא יברך, כיצד יעשה מביא אדם אחר שיברך ויכוין לפטור ואז יאכל.ספיקות אלו כולם שייכים בדין המגילה בסי' תרצ"ח גבי כרכים המוקפים חומה דכפרים הנראין עמהם קורין כמותם ועיין בבא"ח

[יא] גמר סעודתו ונטל ידיו מים אחרונים, וכן הוא הדין אם אמר הבן לן ונברך אף על פי שלא נטל ידיו עדיין, אינו יכול לאכול ולשתות עד שיברך ברכת המזון משום ספק ברכות, אם לא נטל ידיו ולא אמר הבן לן ונברך אלא רק גמר בלבו שלא לאכול, או שסילק את השלחן או שאמר תנו וניטול ידיו ולא אמר ונברך, אז לכולי עלמא מותר לאכול דברים הצריכים ברכה לפנייהם כגון להביא פירות או משקין שלא בירך עדיין עליהם בתוך הסעודה ולברך עליהם, אבל דברים שברך כבר עליהם בתוך הסעודה לא יאכל משום סב"ל, וכל זה כשגמר בדתו שלא לאכול, אבל אם אמר הבן לן ונברך והיה בדתו להיות אוכל עד שיביאו לו מים ליטול ידיו הרי זה מותר לאכול לכולי עלמא ולא יברך, ומי שסומך על שלחן אחרים אפילו אמר הבן לן ונברך על הוי הסח הדעת אם לא רצה בעל הבית, דמסתמא דעתו תלוי ברצון בעל הבית, מיהו אם בעת שאמר כן הסיח דעתו בבירור שגמר בדתו שאפילו בעל הבית לא ירצה בכך ויבקש ממנו לאכול ולשתות עוד הוא יעשה לו התנצלות ולא יאכל וישתה, הרי זה חשיב הסח הדעת, ואם אמר בעל הבית הבן לן ונברך ושתקו והסכימו כולם לדבריו חשיב הסח הדעת לכולם, אבל אם אחד מהם לא הסכים לדבריו והיה בדתו לאכול עוד לא חשיב הסח הדעת לזה האדם ויכול לאכול ולשתות:

[יב] אם מנהג המדינה כשיש חבורה אוכלים ושותים ובא אחד מבחוץ ונכנס אצלם שמושיטין לו כל אחד כוס, לא יברך אלא על כוס ראשון דמסתמא כשברך דעתו על כל מה שיתנו לו, ומיהו טוב לכיון בפירוש מתחלה כשיברך לפטור כל כוסות שיתנו לו אחר כך:

זוהר הקדוש - מי שמקטין את עצמו הקב"ה מגדלו

תוספתא - אש"ר מי שמקטין את עצמו בעולם. כפ"ה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכן פתח ראש הלישבה: מי שהיה קטן - הוא גדול. מי שהיה גדול - הוא קטן. שכתוב ויהי חיי ש"ה וגו'. מאה שהיה חשבון גדול, כתוב בו שנה. קטן השנים אחד הקטין אותו. שבע שהיה חשבון קטן, הגדיל אותו ורבה אותו, שכתוב שנים. בא ראה שאינו מגדל הקדוש ברוך הוא אלא למי שמקטין, ולא מקטין אלא למתגדל. אש"ר הוא מי שמקטין את עצמו בעולם הזה, כה הוא גדול בעליו לאותו העולם. עד כאן. מי שפסק פסק. מי שפסק ויתקצר. מי שפסק ויתאריך. רצונו לומר, מי שפוסק בדיברי תורה על דברים בטלים - יפסקו חיי מן העולם הזה, ודינו קים בעולם ההוא. מי שמקצר באמן ולא מאריך תוך מנוחה - יתקצר מהחיים של העולם הזה. מי שאומר אחד, צריך לחסוף האל"ף ולקצר את הקריאה שלה, ולא יתעבב באת הוא קלל, ומי שיעשה את זה יתארכו ימיו. [אלו החדושים שהגדיר לרבי שמעון בר יוחאי בשיבה של מעלה, עיי' התוספתא [חיי שרה דף קכב:]

אמרי חז"ל: כותב ספר חסידים סימן תקנ"ז: יש מתפלל ונענה ויש מתפלל ואינו נענה, הנהגה לפי שצער חבריו ועלבונו של חברו אינו מעלה על לבו שמתפלל זה יתכן שלא יהיה נענה לפי שהיה לו לחשוב אלו הייתי בצער של זה הייתי צריך להתפלל עליו וכתב (ויקרא י"ט י"ח) ואהבת לרעך כמוך, ומאחר שאינו מצטרף בצער הצדיק לא יתכן שיהיה נענה לכך כל התפללות והתחנונים תקנו לומר בלשון רבים רפאנו ראה נא בעונינו ואם לא [נחש וכואב את צער הזולת] מה בין זה לבהמה שאינה חוששת בצער חברתה ועליו נאמר (קהלת ג' י"ט) ומותר האדם מן הבהמה אין. עכ"ל צריך להתפלל על החטופים שיחזרו לשלום לביתם ושכל המלחמה זאת תגמר בצורה הטובה ביותר ושלגולם יותר לא יהיה שום נזק ודבר רע מרצונת עזה, לעם היהודי השוכן בציון וכמה שיותר מחר, חובה לזעוק להי' מעומק הלב ש הרבה חיילים במילואים שעובו את בתיהם והמשפחות מפחדות על יקיריהם, יש להתפלל מעומק הלב על כלל ישראל ועל כל צרותיו ובה הוא מרויח בדרך אגב שצרות אלו לא יבואו לביתו אלא נזכה רק לשמחה ואושר

